

مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی

تدریس مشارکتی :

راهنمای عملی تشکیل

و

سازماندهی گروه های یادگیری

مولفان :

دکتر فریبا حقانی ، کورش شریعت پناهی

ناشر :

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

سرشناسه	: حقانی، فریبا، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: تدریس مشارکتی: راهنمای عملی تشکیل و سازماندهی گروه‌های یادگیری / مؤلفان: فریبا حقانی، کورش شریعت‌پناهی، [برای] مرکز تحقیقات و آموزش علوم پزشکی [دانشگاه اصفهان]
مشخصات نشر	: تهران: راه کمال: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری	: VIII، ۱۳۵ ص.
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا
یادداشت	: چاپ قلی: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۷.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۳۶-۱۳۵.
موضوع	: کار گروهی در آموزش و پرورش - - دستنامه‌ها.
موضوع	: یادگیری سازمانی.
شناسه افزوده	: شریعت‌پناهی، کورش، ۱۳۴۳ -
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان.
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان. مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی.
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۸۷ غ ۷/ح LB1۰۳۲
رده‌بندی دیویی	: ۳۷۱۳۹۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۵۱۸۲۶۹



نام کتاب: تدریس مشارکتی - راهنمای عملی تشکیل و سازماندهی گروه‌های یادگیری

تألیف: دکتر فریبا حقانی - کورش شریعت‌پناهی

ناشر: راه کمال با همکاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۷

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۶۵۰۰۰ ریال

شابک انتشارات راه کمال: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۴۲-۹۹-۴

شابک انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان: ۹۷۸-۹۶۴-۵۲۴-۱۸۲-۵

کلیه حقوق برای دانشگاه علوم پزشکی اصفهان محفوظ است.

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۳۵۹۱۴۴۳

مرکز فروش کتاب: ۰۳۱۱-۶۶۸۳۴۰۵

فهرست مطالب

پیشگفتار

مقدمه

مراحل تشکیل گروه

مرحله اول

۱۷	 شکل‌گیری گروه
۱۹	 کنارگذاری نگرانی‌ها (۱)
۲۱	 یک جورچین
۲۴	 عکس شخصی (۱)
۲۶	 انتخاب اجباری
۲۸	 درست یا نادرست
۳۱	 آشنایی
۳۳	 ویژگی‌های مشترک
۳۵	 داستان زندگی

مرحله دوم

- ۳۹ بهم ریختگی گروه
- ۴۱ بدون شرح
- ۴۴ ویژه یک جنس
- ۴۶ جای شخص دیگری بودن
- ۴۹ ما همگی انسان هستیم.
- ۵۱ کار پر خطر
- ۵۳ تنش، تنش، تنش
- ۵۶ ناراحت کننده ترین تجربه

مرحله سوم

- ۶۱ آرامش گروه
- ۶۳ معمای حروف الفبا
- ۶۵ خنده
- ۶۷ تصویری از موسیقی
- ۶۹ خاطرات فراموش نشدنی
- ۷۱ بلند شوید و بایستید
- ۷۳ شروع به صحبت کردن
- ۷۵ گروه های خوشمزه

مرحله چهارم

- ۷۹ اجرا

- ۸۱ جور کردن جملات
- ۸۳ کارت را به نفر بعدی رد کن
- ۸۵ سبذ سوال ها
- ۸۸ درخت اطلاعات
- ۹۱ چه می دانی؟
- ۹۴ نمایش را اجرا کنید
- ۹۶ یک امتحان آزاد
- ۹۸ شکار اطلاعات
- ۱۰۰ خلاقیت در پاسخ
- ۱۰۲ به کجا می روید؟
- ۱۰۴ طراحی

مرحله پنجم

- ۱۰۹ اتمام کار گروهی
- ۱۱۰ پیشگویی
- ۱۱۲ دادن هدیه
- ۱۱۴ خاطرات
- ۱۱۵ اهدای جوایز
- ۱۱۷ عکس شخصی (۲)
- ۱۱۹ کسب مهارت
- ۱۲۱ چه تغییری کرده ام؟

- ۱۲۳ کنارگذاری نگرانی‌ها (۲)
- ۱۲۵ شما سزاوار یک مدال هستید.
- ۱۲۷ صفحه اول روزنامه
- ۱۲۹ در یک دایره
- ۱۳۱ قرار ملاقات بگذارید -
- ۱۳۳ قراردادی با خودم

منابع

پیشگفتار

همه کسانی که دستی در تعلیم و تربیت دارند، با یادگیری مشارکتی و تأکیدی که بر این رویکرد آموزشی می شود، آشنایی دارند. همان گونه که پیازه اشاره می کند، اصلی ترین یادگیری ها، حاصل تعامل ما با دیگران است. پس به جاست، کلاس درس را به محیطی جهت مشارکت فراگیران با یکدیگر و معلم تبدیل کنیم و به سوی استفاده از الگوها، روش ها و فنون تدریس مشارکتی گام برداریم.

اما استفاده صحیح از یادگیری مشارکتی نیازمند آگاهی معلم از پیش دانسته هایی است که شرایط استفاده درست از این راهبرد آموزشی را فراهم می کند. یکی از پیش نیازهای مهم، فرآیند تشکیل و سازمان دهی گروه های یادگیری است. زیرا پایه و اساس یادگیری

مشارکتی بر تشکیل گروه است. چنانچه معلمان بدانند که تشکیل گروه نیز، مانند هر فعالیت دیگری، دارای گام‌ها و مراحل خاصی است و ویژگی‌های هر مرحله با مراحل بعدی متفاوت است، با یک دید منطقی به سازمان‌دهی گروه‌ها می‌پردازند.

مثلاً در مرحله‌ای از کارگروهی، شرکت‌کنندگان احساس سردرگمی کرده و مرتباً عیب‌جویی و شکایت می‌کنند. چنانچه معلم یا مدرس این ویژگی‌ها را بشناسد، آن را به عنوان بخشی از فرآیند شکل‌گیری گروه می‌پذیرد و از فعالیت‌های مناسب برای گذر موفق از این مرحله استفاده می‌کند. در غیر این صورت، تصور می‌کند اشکال از شرکت‌کنندگان یا روش‌های مشارکتی است. نیاز به دانستن این موضوع در کارگاه‌های آموزشی برگزارشده برای معلمان و مدرسان نیز احساس می‌شد.

همچنین شرکت‌کنندگان خواهان ارائه فعالیت‌های عملی و کاربردی برای تشکیل و سازمان‌دهی گروه‌ها بودند. این اندیشه‌ها درخواست‌ها زمینه شکل‌گیری کتاب را فراهم نمود.

در این کتاب دو هدف عمده دنبال شده است:

۱- آشنا کردن معلمان و مدرسان با نظریه‌های مربوط به مراحل

شکل‌گیری گروه و ویژگی‌های هر مرحله

۲- ارائه مجموعه‌ای از فعالیت‌های عملی و کاربردی که در کلیه

آموزش‌های مشارکتی، فارغ از موضوع و محتوا، قابل استفاده است.

این فعالیت‌ها، بر اساس یکی از نظریه‌های معتبر شکل‌گیری گروه

که در کتاب تشریح شده، دسته‌بندی گردیده و به معلمان و

مدرسان ارجمند در سازمان‌دهی و هدایت گروه‌های یادگیری کمک

خواهد کرد.

تعدادی از فعالیت‌های این کتاب، قبل از چاپ، در کلاس‌های

درس و کارگاه‌های آموزشی مولفان اجرا شده و کارایی آن‌ها مورد

بررسی قرار گرفته است. اما امید است کلیه صاحب‌نظران ارجمندی

که کتاب را مطالعه نموده یا فعالیت‌های آن را اجرا می‌کنند، مولفان

را از نظرات اصلاحی و پیشنهادهای سازنده‌ی خود محروم نسازند.

از آن جا که تألیف کتاب، یک فعالیت مشارکتی است، از کلیه

کسانی که با همت و الایشان در شکل‌گیری و چاپ این اثر، سهمی

داشته‌اند، بخصوص اساتید و کارشناسان مرکز تحقیقات آموزش

علوم پزشکی و شورای محترم انتشارات دانشگاه علوم پزشکی
اصفهان قدردانی و تشکر می‌گردد.

دکتر فریبا حقانی
کورس شریعت پناهی

مقدمه

تدریس، یکی از قدیمی‌ترین فعالیت‌ها در تاریخچه تمدن بشری است که موضوع پژوهش‌های بسیاری قرار گرفته و بر اساس دیدگاه‌های مختلف، تعاریف گوناگونی از آن ارائه شده است. عده‌ای معتقدند عمل تدریس منجر به ارتباط دو جانبه بین معلم و فراگیران می‌شود. وجود این تبادل، تدریس نامیده می‌شود. (۱) تعریف دیگری تدریس را فعالیتی می‌داند که از جانب یک فرد به منظور تسهیل یادگیری فرد دیگری انجام می‌شود. (۲) راه‌های متعددی برای تسهیل یادگیری وجود دارد که روش‌های تدریس نامیده می‌شود. به عبارت دیگر، به مجموعه تدابیری که با استفاده از امکانات موجود، برای رسیدن به هدفی مورد استفاده قرار می‌گیرد، روش گفته می‌شود. (۳) در سال‌های اخیر، روش‌های تدریس متفاوتی رشد کرده است که حاصل عمر و تجربه معلمان متفکر است. یکی از راهبردهای آموزشی موفق که از اوایل سال ۱۹۷۰

میلادی آغاز شده و تاکنون نیز بر آن تأکید بسیاری گردیده «یادگیری مشارکتی»^۱ است. (۴)

یادگیری مشارکتی عبارت از تشکیل گروه‌های کوچکی از فراگیران است، که مجموعه‌ای از فعالیت‌های یادگیری را برای به حداکثر رساندن یادگیری خودشان و دیگران انجام می‌دهند. (۵) چون اساس یادگیری مشارکتی بر تشکیل گروه^۲ است، ابتدا اشاره‌ای به تعریف گروه می‌شود. منظور از گروه تعدادی از افراد است که اغلب برای مدتی با هم ارتباط دارند و تعدادشان در حدی است که هر فرد می‌تواند با همه افراد دیگر، نه با واسطه، بلکه چهره به چهره ارتباط داشته باشند. * (۶)

دلیل تأکید بر استفاده از روش‌های مشارکتی در تدریس آن است که با استفاده از این شیوه، ضمن آموزش مفاهیم، بخشی از مهارت‌های مورد نیاز برای زندگی و تعامل با دیگران نیز ارتقا می‌یابد مانند:

- مهارت‌های اجتماعی از طریق گوش دادن، سؤال کردن، ارائه مطالب

^۱ Cooperative Learning

^۲ Group

* در ادبیات روش‌های مشارکتی بین گروه و تیم تفاوت وجود دارد. چون در فارسی این دو اصطلاح از یکدیگر جدا نشده، و معادل‌های متفاوتی ندارد ما در تمام کتاب از واژه گروه که در فارسی شناخته شده‌تر است استفاده می‌کنیم.

- توانایی‌های حرفه‌ای به وسیله تفکر و حل مسأله، تحلیل، ارزشیابی و استدلال

- مهارت‌های کارگروهی، شناخت قوانین کارگروهی، برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی

- مسئولیت‌پذیری، انجام کار در جهت دستیابی به اهداف، تعامل با دیگران، یافتن هدف و راه مشترک (۷)

یکی از بزرگ‌ترین مشکلات در استفاده از روش‌های تدریس مشارکتی، زمان صرف شده برای انجام فعالیت‌های گروهی است.

اغلب اساتید و معلمانی که از روش‌های مشارکتی استفاده می‌کنند از روند کند انجام فعالیت‌های گروهی گلایه دارند و معتقدند که فعالیت‌های ابتدایی کارهای گروهی با سرعتی کمتر از آنچه پیش‌بینی شده، پیش می‌رود و همین امر موجبات ناراحتی آن‌ها را فراهم نموده و در بعضی مواقع ممکن است منجر به عدم استفاده آنان از این راهبرد آموزشی شود.

دلیل اصلی کندی کار گروه‌ها، در آغاز فعالیت‌ها این است که تصمیم‌گیری در مورد اهداف فعالیت و برقراری ارتباط اجتماعی بین افراد حاضر در گروه به درازا می‌کشد. گروه به زمان نیاز دارد تا بتواند بر روی اهداف متمرکز شده و از نظر اجتماعی و نوع عملکرد، همگن گردد.

باید دانست که تشکیل گروه و کارگروهی یک روند یکسان ندارد. گروه از زمان تشکیل تا مرحله اجرای فعالیت از مراحل مختلف گذشته و دوره‌های خوب و بد را تجربه می‌کند. شناخت این مراحل و پرورش توانایی‌های گروه در خلال کار بر روی وظیفه، اهمیت بسیار دارد.

چنانچه اساتید و معلمان این مراحل و ویژگی‌های آن را بشناسند، ناامید نشده و با صبر و بردباری گروه را در جهت طی این مراحل و دستیابی به اهداف هدایت می‌کنند. در نتیجه فرایند کارگروهی تسریع شده و اصطکاک‌ها کاهش می‌یابد.

دیدگاه‌های مختلفی جهت تبیین تغییراتی که گروه در خلال زمان شکل‌گیری با آن‌ها رو به رو می‌شود وجود دارد. در این نوشتار، چند نظریه مهم در این زمینه معرفی می‌شود و در نهایت نظریه‌ای که، کتاب بر اساس آن تنظیم شده، ارائه می‌گردد. هیلز^۱ مثال جالبی برای شکل‌گیری گروه دارد.

او می‌نویسد تصور کنید که کنار کوهی در یک روستا، در نقطه شروع یک مسابقه دو با گروهی از دوندگان قرار دارید. یک گروه موسیقی مشغول نواختن در خیابان بوده و همه اهالی روستا جهت تشویق و حمایت دوندگان به خیابان ریخته‌اند. شور و غوغایی برپا است. مردم برای دوندها هورا می‌کشند و قله کوه یعنی نقطه‌ای

^۱ Hills

که دونده‌ها باید به آنجا برسند روشن، مشخص و قابل رویت است. مسابقه شروع می‌شود و در میان تشویق حاضران، همه دونده‌ها باهم به سمت گوهیایه می‌دوند. پس از کمی بالا رفتن، دونده‌ها احساس می‌کنند که هرگز به بالای کوه نخواهند رسید و این صعود نیاز به تلاش بسیار زیادی دارد. در این زمان همگی به نفس نفس می‌افتند. سپس به منطقه‌ای پر از علف‌های کوهی می‌رسند که سرعت آن‌ها را کم می‌کند.

پاهای آن‌ها در علف‌ها گیر می‌کند. ناگهان همه‌ای راه می‌افتد و افراد شروع به غرولند کرده و می‌گویند که برگردیم. در این حال بسیاری از دونده‌ها، نمی‌دوند و تنها راه می‌روند. آن‌ها احساس خستگی کرده و نمی‌خواهند که به این مسیر ادامه دهند. به یکدیگر نق می‌زنند که چرا تصمیم به انجام این کار گرفته‌اند. بعد از این که کمی در این شرایط پیش می‌روند، وارد ابر متراکمی می‌شوند. کاملاً گیج شده‌اند، به یکدیگر برخورد می‌کنند و حتی راه را گم می‌کنند. از یکدیگر در مورد راه سؤال می‌کنند. آن‌ها که راه را بهتر می‌شناسند سعی می‌کنند خودشان گروه‌هایی تشکیل دهند. گاهی در مسیر، آن‌هایی که جهت را اشتباه رفته‌اند با گروه‌های دیگر برخورد می‌کنند، در این حالت متوقف شده و با هم شروع به بحث و جدل می‌نمایند.

عده‌ای که در استفاده از وسایلی مانند نقشه و قطب نما ماهرتر هستند رهبری را به عهده می‌گیرند. پس از مدتی، به محلی، که بر فراز تکه ابر است می‌رسند و دوباره به راه خود به سمت قله ادامه می‌دهند. وقتی به قله می‌رسند تمام سختی و رنج صعود فراموش می‌شود و کلیه دوندگان به یک نشاط گروهی می‌رسند. در نهایت به این نتیجه می‌رسند که چه گروه منسجمی داشته‌اند و چقدر خوب صعود کرده‌اند.

مراحل تشکیل گروه از دیدگاه هیلز، دقیقاً منطبق با این مثال است. او چهار مرحله برای شکل‌گیری گروه مطرح می‌کند:

۱- مرحله شور و هورا^۱

اشاره به آغاز کار گروهی دارد که در آن افراد هیجان‌زده، دارای انگیزه و خوش‌بین بوده و جهت رسیدن به هدف مصمم می‌باشند.

مرحله انتقاد و شکایت^۲

در این مرحله افراد در مورد سهم خود در انجام کار دچار شک و تردید می‌شوند. مرتباً شکایت کرده، در مورد هر اشتباهی عیب‌جویی کرده و انجام کامل وظیفه را غیر ممکن می‌دانند. به دنبال

^۱ Razmatazz

^۲ Grousing

کوچک‌ترین نقطه ضعف بوده و در مواردی به طور عمدی در کار گروه، کارشکنی می‌کنند.

۲- مرحله سردرگمی^۱

در این مرحله افراد به این نتیجه رسیده‌اند که می‌خواهند به هدف برسند و دوست دارند به یک گروه کارا تبدیل شوند ولی نمی‌دانند چگونه باید این کار را انجام دهند. دوباره کاری زیاد انجام می‌شود، کارها تداخل می‌یابد، چون افراد نمی‌دانند که چه سهمی در انجام وظایف گروهی دارند.

۳- مرحله اجرا^۲

در این مرحله، همه همدیگر را به خوبی درک می‌کنند تمام کارها هماهنگ است و هیچ دوباره‌کاری وجود ندارد.

کامی ویز^۳، لوکاس^۴ و مک ماهون^۵ (۱۹۹۸)، معتقدند که تشکیل گروه‌های کارا بدون مشکلات ابتدایی غیرممکن است، چون برای رسیدن گروه به مرحله‌ای که کارایی داشته و همه‌ی افراد احساس

^۱ Confusion

^۲ Performing

^۳ Komives

^۴ Lucas

^۵ MCmahon

تعلق و وابستگی به آن داشته باشند زمان لازم است. آن‌ها مراحل شکل‌گیری گروه را در چهار مرحله به شرح زیر می‌دانند:

۱- شکل‌گیری^۱

در این مرحله افراد می‌آموزند که چه چیز از آن‌ها خواسته می‌شود. ساختار گروه شکل می‌گیرد و وظایف اعضا مشخص می‌گردد.

۲- بهم‌ریختگی^۲

در این مرحله اختلافات بروز می‌کند. ادامه کار بسیار مهم است و باید اهداف مشخص شود.

۳- آرامش^۳

توقعات اعضا از یکدیگر مشخص شده و مورد توافق قرار گرفته است. اعضای گروه متوجه شده‌اند که گروه چگونه می‌تواند به معنای واقعی عمل کند.

^۱ Forming

^۲ Storming

^۳ Norming

۴- اجرا^۱

در این مرحله، موارد مربوط به نقش‌ها، توقعات و هنجارهای گروه دیگر مهم نیستند اعضای گروه متوجه می‌شوند که خودشان مهارت‌های جدید را فرا گرفته و در نقش‌های یکدیگر سهیم می‌گردند. باید بدانیم که گروه، پس از رسیدن به این مرحله برای همیشه در آن باقی نمی‌ماند، بلکه وقتی اعضای جدیدی به آن اضافه می‌شود یا تعدادی گروه را ترک می‌کنند، دوباره چهار مرحله فوق مجدداً تکرار می‌شود. شرایط خارج از گروه ممکن است به درگیری اعضای داخل گروه بیانجامد. باید جهت برقراری ثبات و سلامت در گروه، تمام فرآیندهای فوق به شکل یک چرخه پیوسته تکرار گردد. (۸)

به عنوان مدرس به خاطر داشته باشید زمانی که تعارضی در گروه ایجاد می‌گردد، نباید سعی کنید که آن را ساکت کرده یا از آن فرار کنید، بلکه اجازه دهید که مسائل طرح شود، موضوع شکافته شده و افراد در مورد آن بحث کنند. اگر عقاید و تضادها مطرح نشود، اعضا نمی‌توانند ارتباطات مبتنی بر اعتماد ایجاد کنند و این مسأله باعث آسیب رساندن به توانایی گروه می‌شود. اگر مشکلات به خوبی و به طور کامل بررسی شوند، گروه از تعارض خارج شده و پیوستگی بیشتری بین اعضا، نسبت به قبل وجود خواهد داشت. یکی

^۱ Performing

از تئوری‌های معروف در زمینه مراحل تشکیل گروه توسط توکمن^۱ و جنسن^۲ ارائه گردیده است. این تئوری بر ارتباط فردی اعضای گروه تکیه دارد و برای تکامل گروه ۵ مرحله بدین شرح ارائه می‌دهد:

- ۱- شکل‌گیری^۳
- ۲- بهم‌ریختگی^۴
- ۳- آرامش^۵
- ۴- اجرا^۶
- ۵- اتمام کار گروهی^۷

مرحله اول: شکل‌گیری

در این مرحله اعضای گروه یکدیگر را می‌شناسند و یاد می‌گیرند که چگونه به صورت گروهی کار کنند. چون آغاز کار گروهی است آن‌ها احساس نگرانی و ناراحتی کرده و حالت سردرگمی دارند.

^۱ Tuchman

^۲ Jensen

^۳ Forming

^۴ Storming

^۵ Norming

^۶ Performing

^۷ Adjourning

مرحله دوم: بهم‌ریختگی

در این مرحله اعضای گروه در مورد نقش گروه و مراحل انجام فعالیت دچار تعارض هستند. احساس اضطراب نموده و حالت تدافعی و سرزنش‌کننده دارند.

مرحله سوم: آرامش گروه

در این مرحله برخوردها کاهش یافته و گروه در مورد یک سری قوانین اساسی به توافق رسیده است. اعتماد بین اعضا افزایش می‌یابد.

مرحله چهارم: اجرا

در این مرحله گروه به بلوغ رسیده و می‌تواند به خوبی روی وظیفه خود تمرکز نماید. حداکثر عملکرد گروه در این مرحله است.

مرحله پنجم: اتمام کار گروهی

در این مرحله گروه‌ها کار خود را کامل کرده‌اند و زمان جدا شدن اعضا فرا رسیده است. (۹)

برای استفاده موفقیت‌آمیز از فعالیت‌های گروهی لازم است معلمان و مدرسان ارجمند، ابتدا مراحل شکل‌گیری گروه و ویژگی‌های آن را بشناسند. سپس با مجموعه فعالیت‌هایی که در هر

مرحله می‌تواند انجام شود، آشنا شوند، تا بتوانند گروه را برای گذر موفق از هر مرحله هدایت کنند.

پیام تمامی این تئوری‌ها این است که علی‌رغم تفاوت در نوع و شکل گروه‌ها مراحل شکل‌گیری گروه دارای روند مشابهی است که اگر مدرس یا معلم از این روند آگاه نباشد، دچار دلسردی و ناامیدی شده و ممکن است استفاده از روش‌های مشارکتی را کنار بگذارد. در حالی که، چنانچه معلمان و مدرسان محترم این مراحل را بشناسند، روند کاری خود را ادامه داده و با صبر و بردباری گروه را برای گذر موفقیت‌آمیز از هر مرحله هدایت می‌کنند.

از سوی دیگر برای هر مرحله مجموعه فعالیت‌هایی وجود دارد که به گروه و مدرس کمک می‌کند تا بر مشکلات فائق آیند و به مراحل بالاتر برسند.

سازمان‌دهی کتاب

این کتاب براساس ۵ مرحله شکل‌گیری گروه توکمن و جنسن سازمان‌دهی شده است. در آغاز هر مرحله خصوصیات آن مرحله و وظایف معلمان و مدرسان به طور مختصر تبیین می‌شود. سپس مجموعه‌ای از فعالیت‌ها بر اساس خصوصیات آن مرحله ارائه می‌شود، که افراد می‌توانند متناسب با شرایط، فرهنگ و نوع مخاطبان خود از بین آن‌ها، فعالیت‌های مناسب را انتخاب کنند.

فعالیت‌های ارائه شده در هر بخش شامل نام فعالیت، هدف، زمان، تعداد شرکت‌کنندگان، وسایل مورد نیاز، نحوه اجرا و سطح خطر^۱ می باشد.

منظور از سطح خطر، میزان راحتی و احساس امنیت افراد در پاسخ‌گویی به سؤال‌ها یا انجام فعالیت‌ها است. هر چه قدر سطح خطر یک فعالیت پایین‌تر باشد یعنی حریم‌های خصوصی که افراد مایل به صحبت در مورد آن‌ها نیستند، بیشتر حفظ شده است. بدیهی است انجام کلیه فعالیت‌های هر مرحله لازم نبوده و معلمان و مدرسان محترم می‌توانند متناسب با شرایط آموزش و اهداف درس خود نسبت به انتخاب فعالیت مناسب اقدام نموده و در کلاس اجرا نمایند.

مخاطبان: (گروه هدف)

این کتاب با هدف بهبود فعالیت‌های گروهی، کاهش تنش و افزایش کارایی آموزش‌های مشارکتی تهیه شده است و می‌تواند منبع خوبی برای مخاطبان زیر باشد:

- اساتید و معلمانی که مایل هستند در تدریس خود از شیوه‌های مشارکتی استفاده کنند.

^۱ Risk

- رهبران آموزشی که می‌خواهند در سازمان یا مؤسسه خود از کارگروهی استفاده نمایند.
- مسوولین واحدهای آموزش کارکنان که مایلند دوره های آموزشی خود را به صورت کارگاه آموزشی^۱ برگزار نمایند.
- و کلیه کسانی که دغدغه آموزش مهارت‌های اجتماعی و کارگروهی به فراگیران را دارند.

^۱ Workshop